

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-512-9-27>

**THE TECHNOLOGY OF DEVELOPING PROFESSIONAL
COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS IN THE SHIPS
ENGINEERING SYSTEMS AND COMPLEXES OPERATION
AND MANAGEMENT**

**ПОКРОВА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ УПРАВЛІННЯ
СУДНОВИМИ ТЕХНІЧНИМИ СИСТЕМАМИ
І КОМПЛЕКСАМИ**

Smyrnova I. M.

*Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor,
Professor at the Department of
Mathematics, Informatics and
Information Activities
Izmail State University of Humanities,
Deputy Director for Scientific and
Pedagogical Work
Danube Institute of National University
«Odessa Maritime Academy»
Izmail, Ukraine*

Смирнова І. М.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри математики,
інформатики та інформаційної
діяльності
Ізмаїльський державний
гуманітарний університет,
заступник директора з науково-
педагогічної роботи
Дунайський інститут
Національного університету
«Одеська морська академія»
м. Ізмаїл, Україна*

Terzi H. A.

*Postgraduate Student of the Department
of General Pedagogy and Special
Education,
Izmail State University of Humanities,
Lecturer of the Department of Ship
Energy Installations and Systems
Danube Institute of National University
«Odessa Maritime Academy»
Izmail, Ukraine*

Терзі Г. А.

*аспірантка кафедри загальної
педагогіки і спеціальної освіти,
Ізмаїльський державний
гуманітарний університет,
викладач кафедри судових
енергетичних установок і систем
Дунайський інститут
Національного університету
«Одеська морська академія»
м. Ізмаїл, Україна*

Сучасні вимоги до професійної підготовки фахівців значно зросли у зв'язку з динамічними змінами в соціально-економічному та технологічному середовищі. У цьому контексті ключовим завданням освіти є формування фахівця, який: самостійно і творчо вирішує професійні завдання; усвідомлює особистісну і суспільну значущість своєї роботи;

орієнтований на інновації; мотивований до постійного саморозвитку; володіє навичками автономного навчання.

Вдосконалення системи морської освіти є актуальним завданням, яке відповідає глобальним викликам сучасної морської спільноти. Ключовими аспектами модернізації морської освіти є: *підвищення стандартів підготовки*: (провадження сучасних міжнародних стандартів у освітній процес дозволяє формувати компетентності, необхідні для роботи з технологічно складними суднами); гнучкість і адаптивність програм (навчальні програми повинні забезпечувати здатність до швидкого перепрофілювання фахівців для задоволення потреб ринку); *компетентнісний підхід* (орієнтація на розвиток ключових професійних і м'яких навичок (soft skills), є критично важливою в умовах глобалізації морської галузі); *інфраструктура і технологічне забезпечення* (освітні заклади мають забезпечувати здобувачів вищої освіти доступом до сучасних тренажерів, симуляторів і лабораторій, які імітують реальні умови роботи на судні; *міжнародне співробітництво* (участь у глобальних програмах обміну, партнерства з провідними морськими навчальними закладами та інтеграція міжнародного досвіду сприяють підвищенню конкурентоспроможності).

Необхідність реформування системи морської освіти полягає не лише у відповідності до вимог сучасного флоту, а й у створенні умов для сталого розвитку галузі, підготовки відповідальних фахівців, здатних ефективно діяти в умовах змін та конкурувати на сучасному ринку праці. Як наголошує А. Ляшкевич: «Морська освіта як форма організації учіння та здобуття професії, з одного боку, характеризується наявністю сукупності взаємозалежних структурних і функціональних компонентів (таких частин системи, взаємодія яких з іншими частинами призводить до утворення системних властивостей) і сукупністю елементів (технічних об'єктів, які недоцільно розбивати на частини)» [4, с. 48]. Науковець зауважує, що ця система включає взаємопов'язані складові, організовані в ієрархічну структуру з прямими та зворотними зв'язками, які мають емерджентні властивості, певне просторове розташування та підсистему управління.

Невідкладна потреба у висококваліфікованих фахівцях, здатних вирішувати широкий спектр завдань, робить дослідження професійної компетентності випускників вищих навчальних закладів надзвичайно важливими.

Фахову підготовку майбутніх фахівців управління судновими технічними системами і комплексами розуміємо як неперервний навчально-пізнавальний процес, що сприяє формуванню професійної компетентності у здобувачів, який відбувається в освітньому середовищі закладу вищої морської освіти шляхом реалізації

комплексу педагогічних умов із урахуванням вимог Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня спеціальності 271 Морський та внутрішній водний транспорт та розробленої у вищому навчальному закладі освітньо-професійної програми «Управління судновими технічними системами і комплексами».

Сутність базового поняття «професійна компетентність морського фахівця» досліджували О. Безбах, Н. Бобришева, С. Волошинов, А. Гайдаржи, С. Глікман, О. Дендеренко, А. Дуля, В. Желясков, В. Жур'ян, В. Захарченко, О. Даниленко, М. Кулакова, У. Ляшенко, М. Міусов, М. Мусоріна, О. Тимофєєва, Н. Черненко, В. Чимшир, М. Шермах та ін.

Науковець І. Зязюн визначає *професійну компетентність* як здатність до вирішення професійних завдань певного типу, для яких потрібні знання, уміння, навички та досвід [3].

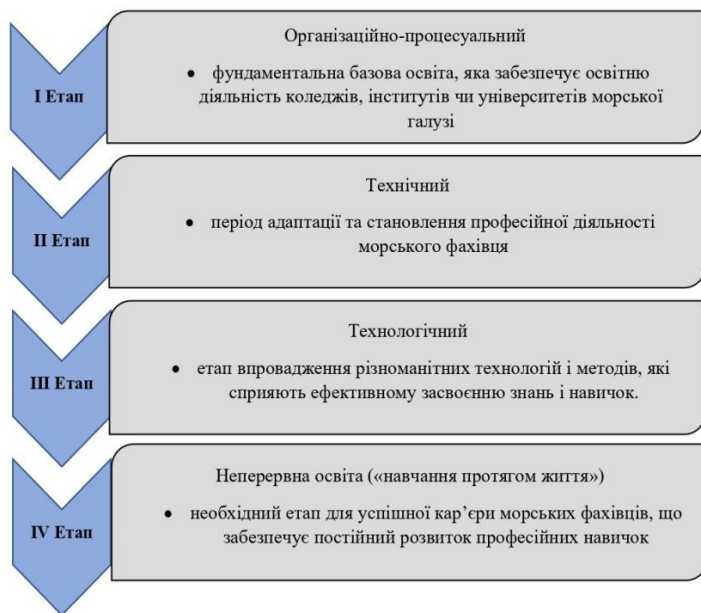
У Законі України «Про вищу освіту» [2] зазначено такі невід'ємні складники морської системи освіти (рис. 1).

Рис. 1. Складники морської системи освіти

Нами розроблено покрокову технологію формування професійної компетентності майбутніх фахівців управління судновими технічними системами і комплексами для успішної роботи в морській індустрії, яка забезпечує теоретичні знання та практичні навички (рис. 2).

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців управління судновими технічними системами і комплексами починається з визначення основних етапів та чіткої постановки цілей навчання, які орієнтовані на набуття знань, навичок та умінь, необхідних для ефективного функціонування в сучасному морському середовищі.

Рис. 2. Покрокова технологія формування професійної компетентності майбутніх фахівців управління судновими технічними системами і комплексами

Отже, процес формування професійної компетентності майбутніх фахівців управління судновими технічними системами і комплексами є комплексним і багатоступеневим, що охоплює як теоретичну, так і практичну підготовку. Починаючи з оволодіння базовими загально-технічними знаннями, здобувачі вищої освіти поступово поглиблюють свої навички в професійних дисциплінах, що стосуються роботи суднових механізмів, систем енергозабезпечення, автоматизації та безпеки на морі. Технічна і технологічна підготовка дозволяє здобути практичні навички, необхідні для роботи в реальних умовах судноплавства, включаючи участь у стажуваннях на судах та підприємствах морської галузі. Таким чином, формування професійної компетентності вимагає інтегрованого підходу, який включає теоретичну, практичну, технологічну підготовку, а також постійне оновлення знань і навичок для успішної роботи у динамічному морському середовищі.

Література:

1. Гурняк І. А. Методика реалізації компетентнісного підходу в процесі навчання хімії : методичні рекомендації для вчителів хімії та студентів педагогічних ВНЗ. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. 80 с.

2. Закон Про освіту : Закон України від 09.08.2019 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 29.11.2020).

3. Зязюн І.А. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2005. № 25. С. 13–18.

4. Ляшкевич А.І. Теорія і практика морської освіти півдня України (30-ті роки XIX – початок XXI століття) : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.01 / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2019. 616 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-512-9-28>

SOME ASPECTS OF FOREIGN EXPERIENCE IN TRAINING SPECIALISTS IN THE ARTISTIC EDUCATION SECTOR

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Tarchynska Yu. G.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of
Instrumental Performance
Rivne State University of the Humanities
Rivne, Ukraine*

Тарчинська Ю. Г.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інструментального
виконавства
Рівненський державний гуманітарний
університет
м. Рівне, Україна*

Стан мистецького середовища загалом та мистецької освіти зокрема обумовлюється якістю впливу навчально-виховного процесу на формування когнітивних здібностей здобувачів освіти, рівень їх емоційного, творчого розвитку, психолого-педагогічної та методичної компетентностей майбутніх фахівців, їх соціальних навичок і комунікації (в тому числі міжкультурної) тощо. Виконанню завдання забезпечення високої якості мистецької освіти, реалізації її потенціалу як однієї із ключових сторін суспільного розвитку, сприятиме вивчення важливих